

Az ÁVO és társai
Mozaikok a titkosszolgálatok és a hírszerzés világából

Kompetenciaterület:
Szociális, életviteli és környezeti kompetenciák

8. évfolyam

Programcsomag:
Polgár a demokráciában

A modul szerzője: Baracs Nóra

MODULLEÍRÁS

Ajánlott korosztály	13-14 évesek
Ajánlott időkeret	2 × 45 perc
A modul közvetlen célja	Bepillantást engedni a diákoknak a titkosszolgálatok és a kémkedés világába, rávilágítani a diktatúra és a demokratiai államvédelmi tevékenységének legfontosabb különbségére, és közösen mérlegelni, hogy mekkora az egyén mozgástere az ügynöki beszerzési szándékok elhárításakor.
A modul témái, tartalma	Témák: Társadalom – állam, hatalom; konfliktus – diszkrimináció, agresszió; erkölcs és jog – szabályozás Tartalom: Az elhárítás szervezetei. Mióta van kémkedés? Hírszerzés Magyarországon 1945 előtt. A párt ökle, az ÁVH. A III/III-as csoportfőnökség. A Kádár-korszak ügynökei. Nemzetbiztonság a rendszerváltás után. Az államvédelem feladatai diktatúrában és demokráciában.
Megelőző tapasztalat	A jelenkor magyar történelmének tanulmányozása
Ajánlott továbbhaladási irány	A kelet-európai rendszerváltások története
A kompetenciafejlesztés fókuszai	A szociális kompetenciákhoz szükséges kognitív készségek: információkezelés, kritikai gondolkodás, szabálykövetés
Kapcsolódási pontok	A NAT-hoz: Ember és társadalom Tantárgyakhoz: történelem; emberismeret; társadalomismeret Modulokhoz: A kommunizmus áldozatai – iskolai emléknep (szka208_15)
Támogató rendszer	A modul tanári mellékletében található anyagok

Módszertani ajánlás

A két tanítási óra hagyományos történelemórai vagy társadalomismereti keretek közt megtartható. Dupla óra esetén a két tanóra között jelzett házi feladatot érdemes előzetes feladatként kiadni.

A tantermet úgy érdemes előkészíteni, hogy 4-4 diák tudjon együtt dolgozni kis csoportokban. A hangeffektusok lejátszásához és a Nemzetbiztonsági Hivatal logójának tanulmányozásához jó, ha rendelkezésre áll számítógép és projektor, vagy egy erre a célra alkalmas eszköz.

A tanulói munkalapok többségét a felhasználás előtt részekre kell vágni. Annak érdekében, hogy a papírcsíkok ne keveredjenek össze, érdemes ezeket óra előtt csoportonként egy-egy borítékba tenni.

A modul mellékletei

Tanári segédletek

- P1 – Kódolt titkosszolgálati jelentések – az éterből (hangfájlok, külön mappában)
- P2 – Kártyák – Az elhárítás szervezetei
- P3 – Háttérinformációk – Idézet Napóleon rendőrminiszterétől
- P4 – Háttérinformációk – Kémvilág Magyarországon I. rész
- P5 – Háttérinformációk – Az Államvédelmi Hatóság
- P6 – Háttérinformációk – Az 1963-ban létrehozott III. főcsoportfőnökség felépítése
- P7 – Az ügynök fiának lenni (szemelvény Esterházy Pétertől)
- P8 – Állítások
- P9 – Háttérinformációk – Kémvilág Magyarországon II. rész
- P10 – A Nemzetbiztonsági Hivatal logója (kivetíthető kép, külön mappában)
- P11 – A logó és a jelmondat értelmezése

Tanulói segédletek

D1 – Híres kémek (négyféle szemelvény)

A lapokat annyi példányban kell sokszorosítani, ahány csoport alakul az osztályban, majd felhasználás előtt részekre kell vágni.

D2 – A párt ökle (rövid szemelvények az ÁVH módszereiről)

A lapokat annyi példányban kell sokszorosítani, ahány csoport alakul az osztályban, majd felhasználás előtt részekre kell vágni.

D3 – A Kádár-korszak ügynökei. A beszerzés formái (szemelvények)

A lapot annyi példányban kell sokszorosítani, ahány csoport alakul az osztályban, majd felhasználás előtt részekre kell vágni.

D4 – Ügynöki jelentések

A lapot annyi példányban kell sokszorosítani, ahány csoport alakul az osztályban, majd felhasználás előtt ketté kell vágni.

D5 – A Nemzetbiztonsági Hivatal. A nemzetbiztonsági szolgálatokról szóló 1995. évi CXXV. törvény 5. §-a
A lapot annyi példányban kell sokszorosítani, ahány csoport alakul az osztályban.